

Oy Apotti Ab

Sähköisen oppimisympäristön palvelut

Liite 4: Toimitusprojektin kuvaus

VERSIONHISTORIA

Päivä	Versio	Kuvaus	Tekijä
20.3.2017	1.0	Tarjouspyynnön liitteeksi	Oy Apotti Ab

Sisällysluettelo

1	JOHDANTO JA DOKUMENTIN TARKOITUS	4
2	OHJELMISTOPALVELUN TOTEUTUS JA KÄYTTÖÖNOTTO.....	5
3	OHJELMISTOPALVELUN TOIMITUSPROJEKTI	6
3.1	Toimitusprojektin tavoitteet	6
3.2	Toimitusprojektin laajuus.....	6
3.3	Toimitusprojektin projektivaiheet	7
3.4	Toimitusprojektin riippuvuudet	8
3.5	Toimitusprojektin aikataulun oletukset ja vaatimukset.....	9
4	TOIMITUSPROJEKTI PALVELUITTAIN.....	10
4.1	Yleistä	10
4.2	Maksupostit	10
4.3	Kertakirjautuminen	11
4.4	Kurssienhallintajärjestelmä.....	13
4.5	Verkko-oppimisympäristö.....	15
4.6	Käyttäjörganisaatioiden integraatiot	16
4.7	Tukipalvelu	17
4.8	Palvelunhallinta.....	19
5	ORGANISOITUMINEN JA HALLINTAMALLI	23
5.1	Toimitusprojektin asemointi ja ohjaus osana Apotti-hanketta.....	23
5.2	Toimitusprojektin organisoituminen.....	23
5.3	Resurssisuunnitelma	23
6	TOIMITUSPROJEKTIN HYVÄKSYMINEN	24
7	HANKKEESSA KÄYTETTÄVÄT OHJELMISTOTYÖKALUT	24
8	TOIMITILAT	24

1 Johdanto ja dokumentin tarkoitus

Dokumentti kuvaa tavoitteet, oletukset ja reunaehdot ohjelmistopalvelun toimitusprojektille. Dokumentti antaa toimittajalle tietoja toimitusprojektin läpiviemisen suunnittelemiseksi ja kuvaa toimituksen hyväksymisen

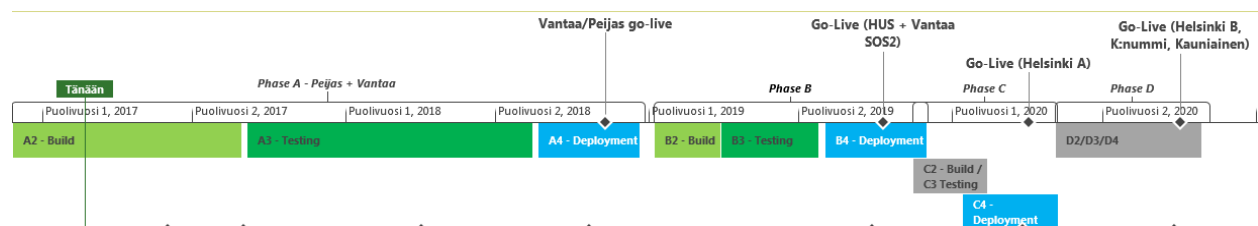
Dokumentissa esitetyt kaaviot havainnollistavat esimerkiksi projektin aikataulutusta ja etenemistä. Mikäli esimerkiksi kaavion aikataulussa ja vaatimuksissa esitetyissä aikamääreissä on ristiriitaisuuksia, noudatetaan vaatimuksessa esitettyä aikamäärettä.

2 Ohjelmistopalvelun toteutus ja käyttöönotto

Apotin asiakas- ja potilastietojärjestelmän toteutus- ja käyttöönottoprojektit asettavat ohjelmistopalvelun käyttäjämääriin liittyviä reunaehtoja ja aikataullisia rajoitteita verkko-oppimisympäristön ja kurssienhallintajärjestelmän suunnittelulle ja toteutukselle. Ohjelmistopalvelun toteutus- sekä käyttöönottoprojekti on osa laajempaa Apotti-hankekokonaisuutta. Ohjelmistopalvelun toteutuksen kanssa ajallisesti rinnakkain hankkeessa tapahtuu myös seuraavaa:

- Hankejohtamista ja -hallintaa
- Muutosjohtamista ja toiminnan kehittämistä
- Viestintää ja sidosryhmähallintaa
- Arkkitehtuuriohjausta
- Täydentävien järjestelmien ja palveluiden hankintaa
- Apotti-järjestelmän käyttöönoton suunnittelua
- Apotti-järjestelmän koulutuksen suunnittelua ja toteutusta
- Apotti-järjestelmän sisällön määrittelyä ja rakentamista
- Apotti-järjestelmän integraatioiden, migraatioiden ja konversioiden suunnittelua ja toteutusta

Yleiskuva Apotti-hankkeen aikataulusta on esitetty kuvassa 1.

Kuva 1: Apotti-järjestelmän toteutuksen ja käyttöönottojen alustava aikataulu

Järjestelmän kuukausittainen/vuosineljänneksittäinen käyttäjämäärä vaihtelee ja lisääntyy käyttöönottojen myötä.

Taulukossa 1 on esitetty käyttöönottojen käyttäjämäärien alustavat arviot.

Taulukko 1: Käyttöönottojen alustava aikataulu ja loppukäyttäjien lukumäärä

Käyttöönotto	Organisaatio	Loppukäyttäjien lukumäärä
11/2018	Peijaksen sairaala ja Vantaan perusterveydenhuolta ja osa sosiaalihuollosta	4 500
10/2019	HUS ja osa Vantaan sosiaalihuollosta	15 000
3/2020	Helsingin SOTE tietyt toiminnot	6 500
10/2020	Helsingin SOTE tietyt toiminnot, Kirkkonummi ja Kauniainen	7 500

3 Ohjelmistopalvelun toimitusprojekti

3.1 Toimitusprojektin tavoitteet

Ohjelmistopalvelun toimitusprojektin aikana suunnitellaan, toteutetaan ja otetaan käyttöön toimitusprojektin laajuuteen kuuluvat toiminnallisuudet ja palvelut.

3.2 Toimitusprojektin laajuus

Toimitusprojekti on sopimuksen mukainen kiinteähintainen projekti, jossa verkko-oppimisympäristö ja kurssienhallintajärjestelmän ohjelmistopalvelu toteutetaan ja otetaan tilaajan käyttöön.

Toimitusprojektin laajuuteen kuuluvat:

- Projektinhallinta
- Palvelun tekninen suunnittelu ja implementointi
- Tarvittavien integraatioiden rakentaminen Apotin käyttäjäorganisaatioihin
- Toiminnallisten ja ei-toiminnallisten vaatimusten implementointi
- Palveluhallinnan ja tukipalveluiden implementointi
- Projektin tuotoksien hyväksyminen ja ohjelmistopalvelun siirtämien tuotantoon

Toimitusprojektin laajuuteen kuuluu kaikki se työ, joka tarvitaan yllä kuvattujen projektin osa-alueiden ja projektin sisältämien lopputuotosten aikaansaamiseksi sekä muiden toimitusprojektin kuvauksen mukaisten tehtävien suorittamiseksi.

Toimitusprojektiin eivät kuulu seuraavat hanketasoiset tehtävät tai hankkeen muut projektit:

- Apotti-hankkeen johtaminen
- Hanketasoinen:
 - Arkkitehtuurinhallinta
 - Viestintä- ja sidosryhmähallinta
- Asiakas- ja potilastietojärjestelmän toteutus
- Käyttöpalveluiden toteutus
- Mahdolliset järjestelmän toiminnallisuutta täydentävät lisäjärjestelmähankinnat ja tällaisten järjestelmien implementointi
- Nykyisten järjestelmien alasarjoprojektit
- Järjestelmän toteutuksesta ja käyttöönnotosta erilliset toiminnan muutoksen organisointitehtävät, toteuttaminen ja erilliset kehitysprojektit
- Järjestelmän tuotannonaikaisen Apotti-sovellustuen käynnistäminen

3.3 Toimitusprojektin projektivaiheet

Toimitusprojekti jaetaan karkealla tasolla eri projektivaiheisiin: Käynnistys (1), Suunnittelu (2), Rakennus (3), Testaus (4), Tuotantototeutus (5). Toimittaja voi ehdottaa myös tästä poikkeavaa vaiheistusta.

- Käynnistysvaiheessa (K1) muodostetaan projektiorganisaatio, kuten ohjausryhmä ja nimitetään Toimittajan ja Tilaajan projektipäälliköt, suunnitellaan projektikäytännöt ja työkalut sekä tarvittavat resurssit ja projektiroolit. Järjestetään projektin käynnistyskokous, jossa käydään lävitse projektin tavoitteet ja projektitoimituksen sisältö ja laajuus sekä tunnistetut riippuvuudet, oletukset ja rajaukset. Luodaan ylemmän tason projektisuunnitelma palvelun pääaktiviteettien ja tuotoksien toteuttamiseksi. Sovitaan projektin tiedotuspolitiikka.
- Suunnitteluvaiheessa (S2) suunnitellaan Ohjelmistopalvelun arkkitehtuuri ja palvelutoimitus sopimuksen sekä pakollisten että vapaaehtoisten (joihin toimittaja on sitoutunut) vaatimusten mukaan. Projektin ohjausryhmän hyväksymä ylemmän tason tekninen- ja projektisuunnitelmasta tehdään alemman tason tekninen- ja projektitoteutus suunnitelma palvelun toteuttamiseksi. Suunnitellaan projektin tarkempi aikataulukutus projektisuunnitelman tehtävien ja aktiviteettien osalta sisältäen testaus suunnitelman sekä pääkäyttäjien koulutus suunnitelman.
- Rakennusvaiheessa (R3) projektin ohjausryhmän hyväksymä alemman tason teknisen- ja projektitoteutus suunnitelman mukaan implementoidaan verkko-oppimisympäristön ja

kurssienhallintajärjestelmän Ohjelmistopalvelu ja sen tarvitsemat sopimuksen vaatimusten mukaiset integraatiot, kuten kurssisuoritusten raportointi-integraatiot
 Käyttäjäorganisaatioiden HR-järjestelmiin sekä ohjelmistopalvelun kertakirjautumisen tarvitsemat käyttäjätunnusfederaatiot Käyttäjäorganisaatioista. Rakennusvaiheessa rakennetaan myös tarvittavat raportoinnit ja palvelun viestintäjärjestelmät sisään ja ulos Ohjelmistopalvelusta. Lopputuloksena on Ohjelmistopalvelun täysi tekninen valmius Tilaajan verkko-oppimisympäristön kurssisisällön ja kurssienhallintajärjestelmän käyttöasennukseen, verkko-oppimisympäristön ja kurssienhallintajärjestelmän sekä kertakirjautumisen ja käyttäjähallinnan testaamiseen. Rakennusvaiheessa tuotetaan pääkäyttäjien koulutusmateriaali ja tarvittava palvelun ylläpidodokumentaatio. Rakennusvaiheessa perustetaan tarvittava tuki- ja palveluhallinnan organisaatio, - prosessit ja tarvittavat työkalut.

- Testaus on projektivaihe (T4), jonka lopputuloksena Ohjelmistopalvelulla on testattuna täysi tekninen ja ylläpidollinen valmius palvelun käyttöönottoon. Testaus tehdään suunnitteluvaiheessa luodun testisuunnitelman mukaisesti sekä palvelun teknisiä, että sopimuksen testattavia vaatimuksia testaten. Testivaiheesta tulee tuloksena luoda testiraportti, jossa on kuvattuna jokaisen testattavan asian osalta tieto testin onnistumisesta, löydöksistä, riippuvuuksista ja epäonnistuneen testauksen aiheuttamasta korjaustarpeesta, korjauksen aikataulusta ja korjausvastuusta.
- Tuotantototeutus (T5) on projektivaihe, jossa testattu ja projektien päätuotosten, pakollisten vaatimusten ja yksittäisten tehtävien hyväksyntäkriteerien mukaan hyväksytty palvelu otetaan käyttöön Tilaajan antamien käyttäjävolyymien mukaisesti.

3.4 Toimitusprojektin riippuvuudet

Alla oleva taulukko kuvaa keskeisiä Toimitusprojektin ulkoisia riippuvuuksia. Riippuvuuksien vaikutus tulee analysoida tarkemmin tilaajan ja toimittajan yhteisessä projektisuunnitteluvaiheessa.

Taulukko 2: Toimitusprojektin riippuvuudet

Organisaatio	Ulkoinen riippuvuus	Selite (ja aikataulu jos tiedossa)	Todennäköisyys	Vaikutus
Käyttäjäorganisaatiot	Käyttäjäorganisaatioiden ADFS federointikyvykyys			Kertakirjautuminen ei onnistu
Käyttäjäorganisaatiot	Käyttäjäorganisaatioiden HR-järjestelmän integrointivalmiutta ei ole			Hyväksytysti suoritettujen kurssin raportointia ei kyetä palauttamaan Käyttäjäorganisaation HR järjestelmään.

3.5 Toimitusprojektin aikataulun oletukset ja vaatimukset

Toimitusprojektin aikataulun oletukset ja vaatimukset on esitetty seuraavassa taulukossa.

Taulukko 3: Aikataulun oletukset ja vaatimukset

#	Tyyppi	Reunaehto / vaatimus
01	Oletus	Toimitusprojekti käynnistysvaihe alkaa viikko sopimuksen allekirjoituksen jälkeen.
02	Vaatimus	Toimittajan on varattava Toimitusprojektin alkuun vähintään 2 viikon aika yhteiselle projektisuunnittelulle, jossa toimittajan ja tilaajan projektipäälliköt yms. roolit käyvät yhdessä läpi ylemmän tason teknisen- ja projektisuunnitelman ja tarkentavat sitä.
03	Vaatimus	Toimittaja sitoutuu vaatimukseen, että ohjelmistopalveluympäristön projektisuunnitelma sisältäen ylemmän tason ja tarkemman alemman tason teknisen- ja projektisuunnitelman, on oltava valmiina viimeistään 4 viikon päästä projektin käynnistämisestä. Projektisuunnitelma sisältää rakennus-, testaus- ja tuotantototeutussuunnitelman.
04	Vaatimus	Toimittaja sitoutuu vaatimukseen, että ohjelmistopalvelu on oltava määritysten mukaisesti toimintavalmiina, Tilaajan hyväksymä sekä tilaajan käytettävissä 30.10.2017, sisältäen projektisuunnitelmassa suunnitellut integraatiot, raportoinnit ja tuki- ja palveluhallinnan sekä pääkäyttäjäkoulutuksen.
05	Vaatimus	Ohjelmistopalvelun valmistuttua toimittaja sitoutuu tarjoamaan Toimitusprojektiin sisältyvää käyttötukea kun tilaajan henkilöstö aloittaa ohjelmistopalvelun käytön, kuitenkin enintään 31.12.2017 asti.

4 Toimitusprojekti palveluittain

4.1 Yleistä

Ohjelmistopalvelusopimuksen allekirjoittamisen jälkeen vahvistetaan toimitusprojektin projektisuunnitelma, jonka jälkeen aloitetaan varsinaiset Toimitusprojektin tehtävät:

1. Kertakirjautumisen
2. Kurssienhallintajärjestelmän
3. Verkko-oppimisympäristön
4. Käyttäjörganisaatioiden kurssisuoritusten HR järjestelmien raportointi-integraatioiden ja kurssienhallintajärjestelmän raportoinnin
5. Tukipalveluiden
6. Palveluhallinnan osalta

4.2 Maksupostit

Toimitusprojekti on jaettu seuraavan taulukon mukaisiin maksuposteihin.

Taulukko 4: Toimitusprojekti, Maksupostit

Maksuposti	Kuvaus	Osuus Toimitusprojekti-1 hinnasta	Ajankohta (arvio)
Sopimuksen allekirjoitus	Sopimus allekirjoitetaan	0 %	5/2017
Projektin käynnistys – K1		0 %	5/2017
Toimitusprojektin projektisuunnitelma valmis – S2	Ylemmän tason tekninen- ja projektisuunnitelma sisältäen suunnittelu, rakennus, testaus ja toteutusvaiheet, on laadittu ja hyväksytty	10 %	6/2017
Ohjelmistopalveluympäristö on rakennettu valmiiksi Tilaajan testaukseen – R3	Alemman tason tekninen- ja projektitoteutussuunnitelma on valmis, jonka mukaan implementoidaan verkko-oppimisympäristön ja -kurssienhallintajärjestelmän Ohjelmistopalvelu ja sen tarvitsemat integraatiot sekä kertakirjautumisen tarvitsemat käyttäjätunnusfедераatiot Apotin Käyttäjörganisaatioista	20%	8/2017
Ohjelmistopalveluympäristö valmis Tilaajan hyväksyntätestaukseen – T4	Ohjelmistopalvelu valmis ja käyttöönoton testaus tehdään suunnitteluvaiheessa luodun testisuunnitelman mukaisesti sekä palvelun teknisiä, että	20 %	10/2017

	sopimuksen testattavia vaatimuksia testaten. Kaikki korjaukset ovat tehty vaadittujen testausten osoittamien puutteiden osalta.		
Tilaaaja on kyennyt lisäämään, muuttamaan koulutusmateriaalia ja hallinnoimaan kurssienhallintataympäristöä vaatimusten mukaisesti – T5	Tilaaaja on todennut Ohjelmistopalvelun vaatimusten mukaiseksi ja hyväksyneet Ohjelmistopalvelun jatkuviin palveluihin	50 %	12/2017

4.3 Kertakirjautuminen

Toteutetaan kertakirjautumisen prosessit ja toiminta- ja toiminnanohjeistukset ohjelmistopalvelun elinkaaren ajaksi.

Taulukko 5. Toimitusprojektin lopputuotokset, kertakirjautuminen. (Vastuunjaon selitteet: A = Accountable, Hyväksyy, R = Responsible, Vastaa (tekemisestä), C = Consulted, Osallistuu, I = Informoidaan)

#	Palvelu	Tuotoksen nimi	Tuotoksen tarkenne	Vastuunjako				Liittyy maksu- postiin
				Tuotoksen kieli	Ohjelmistopalvelu- toimittaja	Tilaaaja	Muu osapuoli	
P1.1	Kertakirjautuminen	Kertakirjautumisen koskeva palvelusuunnitelma ja tarvittavan arkkitehtuurin määrittely ja suunnittelu	Sisältää suunnittelupalaverin yhdessä Tilaaajan kanssa sekä palvelu-/arkkitehtuuri dokumentaation tekemisen .	Fi	R	A	I	S2
P1.2	Kertakirjautuminen	Kertakirjautumisen tarvitseman ADFS federointipalvelun määrittely ja toteutus		Fi	R	A	I	R3
P1.3	Kertakirjautuminen	Tuotetaan Kertakirjautumiseen tarvittava arkkitehtuuri ja sitä tukevat konfiguroinnit kirjautujan roolin/tehtävän mukaisesti		Fi	R	A	I	R3
P1.4	Kertakirjautuminen	Tuotetaan vakioidut toimintamallit Kertakirjautumisen ylläpitämiseen ja		Fi	R	A	I	R3

		toimintavarmuuden varmistamiseksi						
P1.5	Kertakirjautuminen	Hyväksyntätäestaus	Sisältää hyväksyntätestauksen vaatimusten ja sopimuksen toimitussisällön mukaisesti	FI	R	A	I	T4
P1.6	Kertakirjautuminen	Käyttöönötetun palvelun hyväksyntä ja siirtäminen jatkuviin palveluihin		FI	R	A	I	T5

4.4 Kurssienhallintajärjestelmä

Toteutetaan kurssienhallintajärjestelmä ja toiminta- ja toiminnanohjeistukset ohjelmistopalvelun elinkaaren ajaksi.

Taulukko 6. Toimitusprojektin lopputuotokset, kurssienhallintajärjestelmä. (Vastuunjaon selitteet: A = Accountable, Hyväksyy, R = Responsible, Vastaa (tekemisestä), C = Consulted, Osallistuu, I = Informoidaan) Tuotoksen nimi –sarakkeen tiedoissa suluissa mainittu ID viittaa toiminnalliset ja ei-toiminnalliset vaatimukset –dokumentissa esitettyihin vaatimuksiin (liite 3).

#	Palvelu	Tuotoksen nimi	Tuotoksen tarkenne	Vastuunjako				Liittyy maksu- postiin
				Tuotoksen kieli	Ohjelmistopalvelu- toimittaja	Tilaaaja	Muu osapuoli	
P2.1	Kurssienhallinta-järjestelmä	Kurssienhallintajärjestelmän palvelusuunnitelma	Sisältää suunnittelupalaverin yhdessä Tilaaajan kanssa sekä alustavan kurssienhallintajärjestelmän dokumentaation tekemisen	FI	R	A	I	S2
P2.2	Kurssienhallinta-järjestelmä	Kurssienhallintajärjestelmän sisällön määrittely ja toimitus		FI	R	A	I	S2
P2.3	Kurssienhallinta-järjestelmä	Kurssienhallintajärjestelmän sisältämien asetusten ja säännösten teko sekä konfiguraatio	Sisältää kurssienhallintajärjestelmän konfiguraation sekä niihin liittyvän asennusdokumentaation tekemisen	FI	R	A	I	R3
P2.4	Kurssienhallinta-järjestelmä	Kurssienhallintajärjestelmän prosessien kuvaus ja käyttöönotto	Sisältää palvelun hallinnan prosessien kuvaukset, hyväksynyt ja käyttöönoton eri palvelusta vastaaville rooleille	FI	R	A	I	R3
P2.5	Kurssienhallinta-järjestelmä	Hyväksyntätestaus	Sisältää hyväksyntätestauksen vaatimusten ja sopimuksen toimitussisällön mukaisesti	FI	R	A	I	T4
P2.6	Kurssienhallinta-järjestelmä	Käyttöön otetun palvelun hyväksyntä ja siirtäminen jatkuviin palveluihin		FI	R	A	I	T5

P2.7	Kurssienhallinta-järjestelmä	Koulutusohjelmien, kurssien ja kurssiryhmien tiedot ovat vaatimusten mukaisia (ID1-ID10)		FI	R	A	I	R3
P2.8.	Kurssienhallinta-järjestelmä	Kurssi-ilmoittautuminen on vaatimusten mukaisesti toteutettu (ID11-ID19)		FI	R	A	I	R3
P2.9	Kurssienhallinta-järjestelmä	Kurssienhallinta on vaatimusten mukaisesti toteutettu (ID20-ID26)		FI	R	A	I	R3
P2.10	Kurssienhallinta-järjestelmä	Käyttäjätasot ja käyttäjätiedot on vaatimusten mukaisia (ID27-ID32)		FI	R	A	I	R3
P2.11	Kurssienhallinta-järjestelmä	Viestitoiminnot on vaatimusten mukaisia (ID33-ID38)		FI	R	A	I	R3
P2.12	Kurssienhallinta-järjestelmä	Raportit on vaatimusten mukaisia (ID45-ID48)		FI	R	A	I	R3
P2.13	Kurssienhallinta-järjestelmä	Ulkoasu on vaatimusten mukainen (ID78-ID79)		FI	R	A	I	R3

4.5 Verkko-oppimisympäristö

Toteutetaan verkko-oppimisympäristön prosessit ja toiminta- ja toiminnanohjeistukset ohjelmistopalvelun elinkaaren ajaksi.

Taulukko 7. Toimitusprojektin lopputuotokset, verkko-oppimisympäristö. (Vastuunjaon selitteet: A = Accountable, Hyväksyy, R = Responsible, Vastaa (tekemisestä), C = Consulted, Osallistuu, I = Informoidaan)

#	Palvelu	Tuotoksen nimi	Tuotoksen tarkenne	Vastuunjako				Liittyy maksu- postiin
				Tuotoksen kieli	Ohjelmistopalvelu- toimittaja	Tilaaaja	Muu osapuoli	
P3.1	Verkko-oppimisympäristö	Verkko-oppimisympäristön palvelusuunnitelma	Sisältää suunnittelupalaverit yhdessä Tilaaajan kanssa sekä alustavan verkko-oppimisympäristön dokumentaation tekemisen	FI	R	A	I	S2
P3.2	Verkko-oppimisympäristö	Verkko-oppimisympäristön sisällön määrittely		FI	R	A	I	S2
P3.3	Verkko-oppimisympäristö	Verkko-oppimisympäristön konfiguraatio ja toimitus	Sisältää verkko-oppimisympäristön asennuksen ja konfiguraation sekä niihin liittyvän dokumentaation tekemisen	FI	R	A	I	R3
P3.4	Verkko-oppimisympäristö	Verkko-oppimisympäristön prosessien kuvaus ja käyttöönotto	Sisältää palvelun hallinnan prosessien kuvaukset, hyväksynät ja käyttöönoton eri palvelusta vastaaville rooleille	FI	R	A	I	R3
P3.5	Verkko-oppimisympäristö	Hyväksyntätestaus	Sisältää hyväksyntätestauksen vaatimusten ja sopimuksen toimitussisällön mukaisesti	FI	R	A	I	T4
P3.6	Verkko-oppimisympäristö	Käyttöön otetun palvelun hyväksyntä ja siirtäminen jatkuviin palveluihin		FI	R	A	I	T5
P3.7	Verkko-oppimisympäristö	Sisällöntuotannon ja sisällön jakamisen toiminnallisuudet ovat vaatimusten mukaisia (ID43-ID63)		FI	R	A	I	R3

P3.8	Verkko-oppimisympäristö	Sertifikaattikokeen toiminnallisuudet ovat vaatimusten mukaisia (ID64-ID77)		FI	R	A	I	R3
P3.9	Verkko-oppimisympäristö	Ulkoasu on vaatimusten mukainen (ID78-ID79)		FI	R	A	I	R3

4.6 Käyttäjörganisaatioiden integraatiot

Toteutetaan käyttäjörganisaatioiden kurssisuoritusten Käyttäjörganisaatioiden HR järjestelmiin siirtämisen tarvitsemien integraatioiden prosessit ja toiminta- ja toiminnanohjeistukset ohjelmistopalvelun elinkaaren ajaksi.

Taulukko 8. Toimitusprojektin lopputuotokset, käyttäjörganisaatiot. (Vastuunjaon selitteet: A = Accountable, Hyväksyy, R = Responsible, Vastaa (tekemisestä), C = Consulted, Osallistuu, I = Informoidaan)

#	Palvelu	Tuotoksen nimi	Tuotoksen tarkenne	Vastuunjako				Liittyy maksu- postiin
				Tuotoksen kieli	Ohjelmistopalvelu- toimittaja	Tilaaaja	Muu osapuoli	
P4.1	Käyttäjörganisaatio	Käyttäjörganisaation palvelusuunnitelma.	Sisältää suunnittelupalaverin yhdessä Tilaaajan kanssa sekä alustavan Käyttäjörganisaation dokumentaation tekemisen	FI	R	A	I	S2
P4.2	Käyttäjörganisaatio	Käyttäjörganisaation sisällön määrittely	Sisältää suunnittelupalaverit yhdessä Tilaaajan, Käyttäjörganisaatioiden ja Ohjelmistopalvelutoimittajan kanssa ja tarvittavien hallinnan, valvonnan ja jatkuvuuden palveluiden, sekä Käyttäjörganisaatioiden määrittelyn.	FI	R	A	I	S2
P4.3	Käyttäjörganisaatio	Käyttäjörganisaation toteutus	Sisältää Käyttäjörganisaatioiden teknisen rakentamisen ja testaamisen yhdessä Tilaaajan, Käyttäjörganisaatioiden ja Ohjelmistopalvelutoimittajan kanssa	FI	R	A	I	R3
P4.4	Käyttäjörganisaatio	Käyttäjörganisaation prosessien kuvaus ja käyttöönotto	Sisältää Käyttäjörganisaatioiden hallinnan prosessien kuvaukset, hyväksynät ja käyttöönoton eri palvelusta vastaaville rooleille	FI	R	A	I	T4

P4.5	Käyttäjäintegraatio	Käyttöönötetun palvelun hyväksynnän ja siirtämisen jatkuviin palveluihin.		FI	R	A	I	T5
P4.6	Ohjelmistopalvelun raportointi-toiminnallisuus	Raportointitoiminnallisuuden implementoinnin suunnitelma	Sisältää suunnittelupalaverin yhdessä Tilaajan kanssa sekä alustavan raportointitoiminnallisuuden suunnitelman tekemisen	FI	R	A	I	S2
P4.7	Ohjelmistopalvelun raportointi-toiminnallisuus	Raportointitoiminnallisuuden sisällön määrittely	Sisältää suunnittelupalaverit yhdessä Tilaajan kanssa ja tarvittavien raportointitoiminnallisuuksien sekä raportoinnin tarvitsemien tietovarastojen määrittelyn	FI	R	A	I	S2
P4.8	Ohjelmistopalvelun raportointi-toiminnallisuus	Raportointitoiminnallisuuden toteutus	Sisältää raportointitoiminnallisuuden teknisen rakentamisen	FI	R	A	I	R3
P4.9	Ohjelmistopalvelun raportointi-toiminnallisuus	Raportointitoiminnallisuuden testaus dokumentointi ja hyväksyntättestaus.	Sisältää raportointitoiminnallisuuden prosessien kuvaukset, hyväksyntättestauksen ja käyttöönoton sopimuksen ja vaatimusten vastuiden mukaisesti	FI	R	A	I	T4
P4.10	Ohjelmistopalvelun raportointi-toiminnallisuus	Käyttöönötetun palvelun hyväksyntä ja siirtäminen jatkuviin palveluihin		FI	R	A	I	T5

4.7 Tukipalvelu

Ohjelmistopalvelun tukipalvelu pystytetään suunnitteluprojektivaiheen S2 aikana tehtyjen kuvausten perusteella projektin rakennusvaiheessa R3.

Tukipalvelin prosessit perustuvat toimittajan normaaleihin käytäntöihin, jotka mukautetaan Toimitusprojektissa Tilaajan tarpeisiin.

Tukipalveluiden yhteisiä prosesseja ja toimintoja varten vaadittavat työkalut ITSM, itsepalveluportaali ovat tilaajan käytössä tarvittavassa laajuudessa.

- Herätteidenhallinta
- Tapahtumanhallinta
- Ongelmahallinta
- Palvelupyynnöiden hallinta

Tilaaja ja toimittaja tarkentavat yhdessä Major Incident Management -prosessin toiminnan ohjelmistopalvelun tuotantokäytössä. Prosessin toiminta varmistetaan yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

Tukipalvelun vaatimaa raportointia tarkennetaan vastaamaan ohjelmistopalvelun tuotantokäytön mukaisia vaatimuksia.

Tukipalveluiden toimivuus varmistetaan käyttäjäorganisaatioiden ja tilaajan kanssa yhdessä. Tukipalveluiden hyväksyntä tapahtuu tilaajan toimesta.

Tukipalvelun prosessien tulee olla tilaajan ja toimittajan määritysten mukaisesti testattuna ja käytössä vaiheessa T4

Lopputuotokset on tarkemmin kuvattu seuraavassa taulukossa.

Taulukko 9: Toimitusprojektin lopputuotokset. Ohjelmistopalveluiden tukipalvelu. (Vastuunjaon selitteet: A = Accountable, Hyväksyy, R = Responsible, Vastaa (tekemisestä), C = Consulted, Osallistuu, I = Informoidaan)

#	Palvelu	Tuotoksen nimi	Tuotoksen tarkenne	Vastuunjako				
				Tuotoksen kieli	Ohjelmistopalvelu-toimittaja	Tilaaja	Muu osapuoli	Liittyy maksu-postiin
P5.1	Ohjelmistopalveluiden tuki	Määrittely ja hyväksymiskriteerit	Herätteenhallinnan hallintaprosessi on suunniteltu ja tuotantoonsiirtymisen hyväksyntäkriteerit ovat yhdessä sovittu	FI	R	A	I	S2
P5.2	Ohjelmistopalveluiden tuki	Määrittely ja hyväksymiskriteerit	Tapahtumanhallinnan hallintaprosessi on suunniteltu ja tuotantoonsiirtymisen hyväksyntäkriteerit ovat yhdessä sovittu	FI	R	A	I	S2
P5.3	Ohjelmistopalveluiden tuki	Määrittely ja hyväksymiskriteerit	Ongelmanhallinnan hallintaprosessi on suunniteltu ja tuotantoonsiirtymisen hyväksyntäkriteerit ovat yhdessä sovittu	FI	R	A	I	S2
P5.4	Ohjelmistopalveluiden tuki	Määrittely ja hyväksymiskriteerit	Palvelupyyntöjen hallintaprosessi on suunniteltu ja tuotantoonsiirtymisen hyväksyntäkriteerit ovat yhdessä sovittu	FI	R	A	I	S2
P5.5	Ohjelmistopalveluiden tuki	Määrittely ja hyväksymiskriteerit	Major incident management (MIM) hallintaprosessi on suunniteltu ja tuotantoonsiirtymisen hyväksyntäkriteerit ovat yhdessä sovittu	FI	R	A	I	S2
P5.6	Ohjelmistopalveluiden tuki	Prosessin kuvaaminen, käyttöönotto ja hyväksyminen	Yhteinen tuotannonaikainen herätteenhallinnan prosessi on suunnitellusti ja hyväksyntäkriteereiden mukaisesti siirretty tuotantoon	FI	R	A	I	T4
P5.7	Ohjelmistopalveluiden tuki	Prosessin kuvaaminen, käyttöönotto ja hyväksyminen	Yhteinen tuotannonaikainen tapahtumanhallinnan hallintaprosessi on suunnitellusti ja	FI	R	A	I	T4

			hyväksyntäkriteereiden mukaisesti siirretty tuotantoon					
P5.8	Ohjelmistopalveluiden tuki	Prosessin kuvaaminen, käyttöönotto ja hyväksyminen	Yhteinen tuotannonaikainen ongelmanhallinnan hallintaprosessi on suunnitellusti ja hyväksyntäkriteereiden mukaisesti siirretty tuotantoon	FI	R	A	I	T4
P5.9	Ohjelmistopalveluiden tuki	Prosessin kuvaaminen, käyttöönotto ja hyväksyminen	Yhteinen tuotannonaikainen palvelupyyntöjen hallintaprosessi on suunnitellusti ja hyväksyntäkriteereiden mukaisesti siirretty tuotantoon	FI	R	A	I	T4
P5.10	Ohjelmistopalveluiden tuki	Prosessin kuvaaminen, käyttöönotto ja hyväksyminen	Yhteinen tuotannonaikainen Major Incident Management (MIM) hallintaprosessi on suunnitellusti ja hyväksyntäkriteereiden mukaisesti siirretty tuotantoon	FI	R	A	I	T4
P5.11	Ohjelmistopalveluiden tuki	Tukipalveluiden ohjeistuksen laadinta	Yhteinen tuotannonaikainen Ohjelmistopalveluiden tukipalvelun ohjeistuksen laadinta	FI	R	A	I	R3
P5.12	Ohjelmistopalveluiden tuki	Ohjelmistopalvelun tukipalveluiden suunnittelu ja kuvaaminen ja hyväksyminen	Ohjelmistopalvelun tukipalvelu on suunniteltu yhdessä Tilaajan ja Ohjelmistopalvelutoimittajan kanssa ja hyväksyntäkriteereiden mukaisesti kokonaisuudessaan hyväksytty tuotantotoimitukseen.	FI	R	A	I	T4
P5.13	Ohjelmistopalveluiden tuki	Ohjelmistopalvelun tukipalvelun hyväksyntä ja siirtäminen jatkuviin palveluihin	Ohjelmistopalvelun tukipalvelu on hyväksytty ja siirretty jatkuviin palveluihin	FI	R	A	I	T5

4.8 Palvelunhallinta

Projektivaihe S2 sisältää palvelunhallinnan sisällön suunnittelun ja käynnistämisen valmistelut. Vaiheen R3 aikana täydennetään ohjelmistopalvelun tukipalvelu kattaman lisäksi seuraavat palvelunhallinnan prosessit

- Palvelutasonhallinta
- Kapasiteetinhallinta
- Saatavuudenhallinta
- Muutoshallinta
- Julkaisunhallinta
- Tietämyksenhallinta
- Jatkuva kehittäminen

Palvelunhallinnan prosessit perustuvat toimittajan normaaleihin käytäntöihin, jotka mukautetaan Toimitusprojektissa Tilaajan tarpeisiin.

Tässä vaiheessa tarkennetaan myös roolien toiminta osana tuotannon aikaista palvelunhallintaa. Lopputuloksena määritellään palvelunhallinnan yhteinen organisoituminen.

Palvelunhallinnan raportointia laajennetaan kattamaan käyttöönotettavat palvelunhallinnan prosessit sekä muut tuotannon aikaiset palvelut, kuten monitorointi ja ITSM-työkalupalvelu.

Palvelunhallinnan prosessien tulee olla tilaajan ja toimittajan määritysten mukaisesti testattuna ja käytössä vaiheessa T4

Lopputuotokset on tarkemmin kuvattu seuraavassa taulukossa.

Taulukko 10: Toimitusprojekti lopputuotokset. Ohjelmistopalvelun palvelunhallinta. (Vastuunjaon selitteet: A = Accountable, Hyväksyy, R = Responsible, Vastaa (tekemisestä), C = Consulted, Osallistuu, I = Informoidaan)

#	Palvelu	Tuotoksen nimi	Tuotoksen tarkenne	Vastuunjako				Liittyy maksu- postiin
				Tuotoksen kieli	Ohjelmistopalvelu- toimittaja	Tilaaaja	Muu osapuoli	
P6.1	Palvelunhallinta	Määrittely ja hyväksymiskriteerit	Palvelutasonhallinnan implementoinnin ja ylläpidon suunnitelma sekä hyväksyntäkriteerit tuotantoon siirtymiselle ovat esitetty Tilaajalle ja yhteisesti hyväksytty	FI	R	A	I	S2
P6.2	Palvelunhallinta	Määrittely ja hyväksymiskriteerit	kapasiteetin hallinnan implementoinnin ja ylläpidon suunnitelma sekä hyväksyntäkriteerit tuotantoon siirtymiselle ovat esitetty Tilaajalle ja yhteisesti hyväksytty	FI	R	A	I	S2
P6.3	Palvelunhallinta	Määrittely ja hyväksymiskriteerit	Julkaisuhallinnan implementoinnin ja ylläpidon suunnitelma sekä hyväksyntäkriteerit tuotantoon siirtymiselle ovat esitetty Tilaajalle ja yhteisesti hyväksytty	FI	R	A	I	S2
P6.4	Palvelunhallinta	Määrittely ja hyväksymiskriteerit	Saatavuuden hallinnan implementoinnin ja ylläpidon suunnitelma sekä hyväksyntäkriteerit tuotantoon siirtymiselle ovat esitetty Tilaajalle ja yhteisesti hyväksytty	FI	R	A	I	S2
P6.5	Palvelunhallinta	Määrittely ja hyväksymiskriteerit	Muutoshallinnan implementoinnin ja ylläpidon suunnitelma sekä hyväksyntäkriteerit tuotantoon siirtymiselle ovat esitetty Tilaajalle ja yhteisesti hyväksytty	FI	R	A	I	S2
P6.6	Palvelunhallinta	Määrittely ja hyväksymiskriteerit	Tietämyshallinnan implementoinnin ja ylläpidon suunnitelma sekä hyväksyntäkriteerit tuotantoon	FI	R	A	I	S2

			siirtymiselle ovat esitetty Tilaaajalle ja yhteisesti hyväksytyt					
P6.7	Palvelunhallinta	Määrittely ja hyväksymiskriteerit	Jatkuvan kehittämisen prosessin implementoinnin- ja ylläpidon suunnitelma sekä hyväksyntäkriteerit tuotantoon siirtymiselle ovat esitetty Tilaaajalle ja yhteisesti hyväksytyt	FI	R	A	I	S2
P6.8	Palvelunhallinta	Prosessin kuvaaminen, käyttöönotto ja hyväksyminen	Palvelutasohallinta on hyväksyntäkriteereiden mukaisesti siirretty tuotantoon	FI	R	A	I	T4
P6.9	Palvelunhallinta	Prosessin kuvaaminen, käyttöönotto ja hyväksyminen	Kapasiteetin hallinta on hyväksyntäkriteereiden mukaisesti siirretty tuotantoon	FI	R	A	I	T4
P6.10	Palvelunhallinta	Prosessin kuvaaminen, käyttöönotto ja hyväksyminen	Julkaisuhallinta on hyväksyntäkriteereiden mukaisesti siirretty tuotantoon	FI	R	A	I	T4
P6.11	Palvelunhallinta	Prosessin kuvaaminen, käyttöönotto ja hyväksyminen	Saatavuuden hallinta on hyväksyntäkriteereiden mukaisesti siirretty tuotantoon	FI	R	A	I	T4
P6.12	Palvelunhallinta	Prosessin kuvaaminen, käyttöönotto ja hyväksyminen	Muutoshallinta on hyväksyntäkriteereiden mukaisesti siirretty tuotantoon	FI	R	A	I	T4
P6.13	Palvelunhallinta	Prosessin kuvaaminen, käyttöönotto ja hyväksyminen	Tietämyshallinta on hyväksyntäkriteereiden mukaisesti siirretty tuotantoon	FI	R	A	I	T4
P6.14	Palvelunhallinta	Prosessin kuvaaminen, käyttöönotto ja hyväksyminen	Jatkuvan kehittämisen prosessi on hyväksyntäkriteereiden mukaisesti siirretty tuotantoon	FI	R	A	I	T4
P6.15	Palvelunhallinta	Prosessin kuvaaminen, käyttöönotto ja hyväksyminen	Palveluhallinnan raportointi on hyväksyntäkriteereiden mukaisesti siirretty tuotantoon	FI	R	A	I	T4
P6.16	Palvelunhallinta	Prosessin kuvaaminen, käyttöönotto ja hyväksyminen	Standardimuutoskatalogi on hyväksyntäkriteereiden mukaisesti siirretty tuotantoon	FI	R	A	I	T4
P6.17	Palvelunhallinta	Prosessin kuvaaminen, käyttöönotto ja hyväksyminen	Standardipalvelupyyntökatalogi on hyväksyntäkriteereiden mukaisesti siirretty tuotantoon	FI	R	A	I	T4
P6.18	Palvelunhallinta	Prosessin kuvaaminen, käyttöönotto ja hyväksyminen	Normaalimuutoskatalogi on hyväksyntäkriteereiden mukaisesti siirretty tuotantoon	FI	R	A	I	T4
P6.19	Palvelunhallinta	Prosessin kuvaaminen, käyttöönotto ja hyväksyminen	Ohjelmistopalvelun palvelunhallinta on suunniteltu yhdessä Tilaaajan ja Ohjelmistopalvelutoimittajan kanssa ja hyväksyntäkriteereiden mukaisesti	FI	R	A	T4	T4

			kokonaisuudessaan hyväksytty tuotantotoimitukseen.					
P6.20	Palvelunhallinta	Ohjelmistopalvelun palveluhallinnan hyväksyntä ja siirtäminen jatkuviin palveluihin	Ohjelmistopalvelun palveluhallinta on hyväksytty ja siirretty jatkuviin palveluihin	FI	R	A	I	T5

5 Organisoituminen ja hallintamalli

5.1 Toimitusprojektin asemointi ja ohjaus osana Apotti-hanketta

Toimitusprojekti toteutetaan osana Apotti-hankkeen toteutusprojekteja. Toteutusprojektit on jaettu erilaisiin projektikoreihin ja Toimitusprojekti kuuluu projektikoriin "Käyttöönotto". Projektikorista vastaa projektijohtaja.

Projektien ja projektikorien toimintaa tukee Projektitoimisto (PMO). Projektit raportoivat johtoryhmälle, jonka puheenjohtajana toimii Hankejohtaja. Toimitusprojektiä käsiteltäessä kutsutaan toimittajan projektipäällikkö mukaan kokouksiin. Hankkeen ylimmän tason ohjauksesta vastaa Hankkeen ohjausryhmä.

Eri projektien yli meneviä teknisiä asioita käsittelee erikseen nimettävä aihealuryhmä, joka koostuu Tilaajan ja Käyttäjien henkilöistä. Toimitusprojektin osalta tämä ryhmä voi esimerkiksi varmistaa Tilaajien vaatimukset yhteyksille tai ohjelmistopalvelun ServiceDesk/ICT-tuelle.

5.2 Toimitusprojektin organisoituminen

Toimittajan tulee suunnitella tarkan tason organisaatio ja nimetä vastuuhenkilöt toimitusprojektille ja sen päätuotoksille "Kertakirjautuminen, Kurssienhallintajärjestelmä, Verkko-oppimisympäristö, Käyttäjäorganisaatioiden kurssisuoritusten raportointi-integraatiot Tukipalvelut ja Palveluhallinta" sekä valmistaa projektisuunnitelma, jonka jälkeen aloitetaan varsinaiset toimitusprojektin tehtävät.

Tilaaja asettaa toimitusprojektille oman projektipäällikön sekä tarvittavat vastuuhenkilöt. Yhteinen organisoituminen suunnitellaan osana projektisuunnitelman viimeistelyä.

5.3 Resurssisuunnitelma

Toimittajan tulee kuvata tarkka oma ja tilaajan resurssisuunnitelma osana projektisuunnitelmaansa. Resurssisuunnitelma sisältää toimittajan henkilöresurssisuunnitteluun liittyvät vaatimukset ja resurssien käytön toimitusprojektin aikataulun mukaisesti.

Resurssisuunnitelmaa tarkennetaan yhteisessä projektisuunnitteluvaiheessa, jolloin voidaan muutoshallinnan kautta päättää muutoksista toimittajan projektisuunnitelmassa mainittuun.

6 Toimitusprojektin hyväksyminen

Toimitusprojekti hyväksytään maksupostien hyväksymisen kautta. Projekti on hyväksytty, kun kaikki sen maksupostit on hyväksytty ja muut sopimuksessa mainitut hyväksymisen edellytykset täyttyvät.

Toimitusprojektin hyväksyminen ei automaattisesti tarkoita sitä, että siirytään jatkuviin palveluihin.

7 Hankkeessa käytettävät ohjelmistotyökalut

Apotti-hankkeessa käytetään alla mainittuja ohjelmistotyökaluja, joita oletetaan Toimitusprojektissa käytettävän, ellei toisin sovita.

Taulukko 11. Hankkeessa käytössä olevat työkalut

Asia	Työkalu
Hanketason kokonaissuunnitelma (aikataulut, resurssit, kustannukset)	MS Project Online & MS Project Professional
Projektien aikataulunhallinta	MS Project Online & MS Project Professional
Projektien työmäärä, resurssienhallinta	MS Project Online & MS Project Professional
Riskienhallinta	MS SharePoint / MS Project Online
Avoimet asiat, ratkaistavat asiat	MS SharePoint listat
Testauksenhallinta	MS Excel [tai mahdollinen erillinen testauksenhallinnan työkalu]
Muutostenhallinta (projektin muutokset)	MS SharePoint listat [tai mahdollinen erillinen työkalu]
Dokumentinhallinta	MS SharePoint
Laadunhallinta	MS Excel ja MS SharePoint
Etäkokoukset	MS Lync / Skype for Business

8 Toimitilat

Kommunikaation ja yhteistyön tehostamiseksi toimittajan avainhenkilöt sekä muut yhdessä tilaajan kanssa aktiivisesti työtä tekevät toimittajan asiantuntijat tekevät töitä toimituksen aikana pääsääntöisesti tilaajan tiloissa tilaajan niin vaatiessa. Myös kaikki työpajat ja kokoukset ym. pidetään niin ikään, ellei toisin sovita, tilaajan tiloissa.